

NEUROPATIJA (NERVŲ SISTEMOS PAŽEIDIMAS)

Dėl didelio gliukozės kiekio kraujyje diabetas dažnai sukelia keletą sveikatos komplikacijų. Neuropatija, arba nervų sistemos pažeidimas, yra viena dažniausių diabetu sergančių pacientų sveikatos problemų.

Kaip ir daugumos diabeto komplikacijų, neuropatijos kaltininkas yra nuolat didelis cukraus kiekis kraujyje. Padidėjęs gliukozės kiekis kraujyje gali sukelti negrįžtamą nervų pažeidimą.

Neuropatija paprastai išsivysto bėgant metams ir dažniausiai pažeidžia apatines galūnes. Tačiau ji taip pat gali pažeisti įvairias kitas kūno dalis, pavyzdžiui, virškinimo sistemą, šlapimo takus ir širdį.

DIABETINĖ NEUROPATIJA

Diabetinė neuropatija – tai būklė, kai dėl neįprastai didelio cukraus kiekio kraujyje, palaikomo ilgą laiką, pažeidžiami nervai. Maždaug 60–70 % diabetu sergančių žmonių dėl ligos patiria tam tikrų nervų pažeidimų.

Skausmas gali būti stiprus ir visiškai alinantis arba galite nejausti jokio skausmo. Nervų pažeidimas gali turėti įtakos jūsų seksualiniam aktyvumui, regėjimui, judėjimui, o sunkiais atvejais gali prireikti net amputuoti dalį galūnės.

Nors anksčiau buvo manoma, kad diabetinė neuropatija yra negrįžtama, 2013 ir 2014 m. atlikti tyrimai su diabetu sergančiomis pelėmis rodo, kad kai kuriais atvejais diabetinę neuropatiją galima išgydyti. Reikia atlikti tolesnius tyrimus, tačiau tai neįtikėtina gera žinia tiems, kurie kenčia nuo šios skausmingos būklės.

Yra 4 skirtingi pagrindiniai diabetinio nervų pažeidimo tipai, kurių kiekvienas turi savo simptomus ir gydymo būdus. Tai periferinis, autonominis, proksimalinis ir židininis. Suskirstyta pagal nervų sistemas, kurias diabetas gali pažeisti.

DIABETINĖS NEUROPATIJOS SIMPTOMAI

Kadangi diabetinė neuropatija progresuoja palaipsniui, pirmieji ligos požymiai, tokie kaip dilgčiojimas kojose, dažnai lieka negydomi. Tačiau neuropatija gali progresuoti toliau. Priklausomai nuo pažeistos srities, neuropatijos simptomai yra jautrumas prisilietimui, nejautrumas prisilietimui, rankų ar kojų nutirpimo jausmas ir deginimo pojūtis, pilvo pūtimas ar šlapimo pūslės problemos, neryškus matymas ar susidvejinęs vaizdas, lėtinis vidurių užkietėjimas, taip pat gali kilti sunkumų vaikstant.

Kiti simptomai: galvos svaigimas, viduriavimas, padažnėjęs širdies plakimas, pykinimas, padidėjęs arba sumažėjęs prakaitavimas. Taip pat gali pasireikšti raumenų silpnumas ar išsekimas.

ĮVAIRŪS DIABETINĖS NEUROPATIJOS TIPAI

Yra keturi skirtingi neuropatijos tipai, visi jie paveikia tam tikras kūno vietas.

1. PERIFERINĖ NEUROPATIJA

Labiausiai paplitusi nervų pažeidimo forma žmonėms, kuriems diagnozuotas diabetas, yra periferinė neuropatija. Ji paprastai sukelia kojų ir pėdų problemų, o vėliau gali atsirasti ir rankų bei plaštakų problemų.

Periferinė neuropatija kartais vadinama diabetiniu nervų skausmu arba distaline polineuropatija. Su diabetu susijęs periferinių nervų pažeidimas yra dažniausia diabetu sergančių žmonių patiriama neuropatijos rūšis.

Ji taip pavadinta todėl, kad paprastai pažeidžia periferines kūno dalis, dažniausiai pėdas ir kojas. Periferinė neuropatija gali pasireikšti rankose ir plaštakose, nors tai nėra toks dažnas reiškinys kaip kojų ar pėdų nervų pažeidimai.

Kai kuriais retais atvejais periferinė diabetinė neuropatija gali pasireikšti nugaroje arba pilve.

Šio tipo nervų pažeidimų simptomai yra kūno dalies nutirpimas arba jautrumo praradimas, kuris, deja, gali tapti nuolatinis. Pakaitomis galite jausti deginimo pojūtį, dažniausiai vakare, fizinį skausmą arba dilgčiojimą.

Sergantysis gali pastebėti, kad jo raumenys tampa vis silpnesni, juos dažnai sutraukia mėšlungis arba jie trūkčioja. Nervų pažeidimo vietoje gali atsirasti nejautrumas ekstremaliai temperatūrai ar skausmui.

Simptomai dažnai paūmėja naktį, o ši būklė gali išsivystyti taip, kad net lengviausias prisilietimas bus skausmingas. Negydomi varginantys ir šiek tiek nerimą keliantys simptomai gali sukelti infekcijas ir opas, pėdų deformacijas ir galiausiai gali prireikti net amputacijos.

Yra vaistų, padedančių valdyti periferinę neuropatiją, o ja susirgę turėtumėte kasdien tikrinti pėdas ir kojas, ar neatsiranda naujų simptomų. Jei pėdos išsausėja, naudokite losjoną.

Nepamirškite prižiūrėti kojų nagų, o gydytojas gali rekomenduoti apsilankyti pas podiatrą (pėdos specialistą). Rekomenduojama avėti patogius batus.

Periferinės neuropatijos simptomai yra šie:

- tirpimas arba nejautrumas skausmui ir temperatūros pokyčiams,
- deginimo pojūtis arba dilgčiojimas,
- aštrūs skausmai,
- raumenų silpnumas,
- pusiausvyros praradimas,
- rimtos pėdų problemos.

Periferinė neuropatija dėl prastos kraujotakos padidina opų ir infekcijų atsiradimo riziką pažeistoje vietoje. Dėl to paprastos žaizdos gyja ilgiau, o tinkamai negydomos gali sukelti daugiau komplikacijų, sunkesniais atvejais gali prireikti amputacijos.

2. AUTONOMINĖ NEUROPATIJA

Autonominė neuropatija paveikia kūno autonomines nervų sistemas arba organus, kurių sąmoningai nekontroliuojame. Autonominė neuropatija dažniausiai paveikia keturis pagrindinius organus – virškinimo sistemą, prakaito liaukas, lytinius organus, šlapimo pūslę ir širdies ir kraujagyslių sistemą.

Virškinimo sistemos sveikatos komplikacijos sukelia vidurių užkietėjimą, viduriavimą, sunkumus ryjant maistą ir gastroparezę, kai skrandis nepakankamai greitai ištuštėja.

Autonominė neuropatija taip pat gali sukelti asmens lytinių organų ir šlapimo pūslės problemų. Vyrams tai gali sukelti erekcijos sutrikimų, o moterims – makšties sausumą. Ji taip pat gali paveikti šlapimo pūslę, todėl gali atsirasti šlapimo nelaikymas.

Autonominė neuropatija sergantiems žmonėms taip pat gali sumažėti kraujospūdis, dėl to gali svaigti galva ir nenormaliai padažnėti širdies ritmas. Dėl širdies ir kraujagyslių sistemos nervų pažeidimo taip pat gali būti sunkiau nustatyti širdies priepuolio simptomus.

Autonominės neuropatijos simptomai: vidurių užkietėjimas arba viduriavimas, rėmuo ir pykinimas, vėmimas, pilvo pūtimas ir nepaprastai stiprus sotumo jausmas suvalgius net ir nedidelę maisto porciją ar šiek tiek užkandžių. Gali svaigti galva ir padažnėti širdies plakimas, o staiga atsistojus gali net sutrikti sąmonė.

Vyrams ir moterims, sergantiems autonominė šlapimo sistemos neuropatija, gali pasireikšti dažnesnis šlapinimasis, šlapimo nelaikymas ar kaip tik užsilaikymas, dėl kurio gali kilti šlapimo takų infekcijos.

Gali padėti vaistai ir operacijos, taip pat galima imtis gyvenimo būdo pokyčių, stengtis valdyti diabeto sukeltą autonominę neuropatiją.

3. PROKSIMALINĖ NEUROPATIJA

Proksimalinė neuropatija dar vadinama diabetine amiotrofija. Diabetu sergančių žmonių proksimalinio nervo pažeidimo simptomai paprastai susiję su viršutinės kojų dalies, klubų ar sėdmenų raumenų silpnumu.

Kartais su šia problema susijęs nervinis skausmas, pasireiškiantis apatinėje nugaros dalyje arba viršutinėje kojos dalyje (vadinamasis sėdmenų skausmas). Šio tipo būklė beveik visada sukelia tik vienos kūno pusės skausmą.

Galite jausti kojų silpnumą arba fizinį klubų, sėdmenų ar šlaunų skausmą. Proksimalinei neuropatijai gydyti paprastai geriausiai tinka vaistų ir fizinės terapijos derinys.

Tai antras pagal dažnumą diabetinės neuropatijos tipas, kuris dažnai laikui bėgant praeina savaime ir dažniausiai pasireiškia vyresnio amžiaus žmonėms.

Staigus skausmas pažeistose vietose yra pagrindinis proksimalinės neuropatijos simptomas. Skausmas gali būti stiprus, kartais pacientams prireikia pagalbos stovint ar vaikstant.

4. ŽIDININĖ NEUROPATIJA

Židininė neuropatija kartais vadinama mononeuropatija. Ji pažeidžia konkrečius nervus, dažniausiai galvos, liemens ar kojų. Ji dažnai sukelia raumenų silpnumą ir skausmą. Riešo kanalo sindromas yra dažna židininės neuropatijos rūšis.

Židininė neuropatija paveikia tik vieną nervą, o ne visą sritį.

Židininė neuropatija paprastai pasireiškia be įspėjimo. Skirtingai nuo kitų trijų ką tik aptartų diabetinės neuropatijos tipų, ji pažeidžia vieną konkretų nervo tipą.

Židininė neuropatija paprastai pažeidžia galvos nervus.

Šios būklės simptomai yra dvejinimasis akyse arba akių skausmas, arba vienos veido pusės paralyžius (būklė vadinama Belo paralyžiumi). Rečiau galite jausti stiprų skausmą kitoje konkrečioje srityje, dažniausiai apatinėje nugaros dalyje arba vienoje iš kojų.

Židininė neuropatija kartais diagnozuojama neteisingai, nes kai kurie jos simptomai, pavyzdžiui, krūtinės ar skrandžio skausmas, gali priminti širdies priepuolio ar apendicito simptomus.

Židininė neuropatija yra nenuspėjama ir itin skausminga.

Šis sutrikimas laikui bėgant dažniausiai išsisprendžia savaime, tačiau jei sergate diabetu, visada turėtumėte pasakyti gydytojui, jei pasireiškė bet kuris iš pirmiau minėtų simptomų, nes juos, kaip ir visas diabetinės neuropatijos formas, galima valdyti vaistais, dieta ir gyvenimo būdo pokyčiais.

Kaip ir kiti neuropatijos tipai, židininė neuropatija sukelia pirštų skausmą, tirpimą ir dilgčiojimą. Ji taip pat gali paveikti žmogaus regėjimą ir sukelti skausmą akiduobėse. Dar vienas dažnas simptomas yra vienos veido pusės paralyžius, arba kitaip vadinamas Belo paralyžius, taip pat jaučiamas skausmas tam tikrose atskirose vietose.

